

หลักสูตรฐานสมรรถนะกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21*

พรชนนี ภูมิไชยา¹

(วันที่รับบทความ: 9 กุมภาพันธ์ 2564; วันแก้ไขบทความ: 22 เมษายน 2564; วันตอบรับบทความ: 3 พฤษภาคม 2564)

บทคัดย่อ

หลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นหลักสูตรที่ออกแบบมาเพื่อพัฒนาสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนรู้จึงมุ่งให้ความสำคัญกับพฤติกรรม การกระทำ และศักยภาพของผู้เรียน มิใช่มุ่งเรียนรู้เนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนน้อย การจัดการเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความสามารถของตนเองอย่างเชี่ยวชาญ ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการ ความสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองใช้ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีทักษะการทำงานและการสื่อสาร ตลอดจนนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ภาษาอังกฤษถือว่ามีความสำคัญในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนจำเป็นต้องมีสมรรถนะด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศในศตวรรษที่ 21 เป็นแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ การสอนแบบมุ่งปฏิบัติงาน การสอนภาษาโดยใช้เนื้อหาเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ภาษา และการเรียนแบบโครงงานเป็นฐาน วิธีสอนภาษาเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริง พัฒนาทักษะการคิด การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรฐานสมรรถนะที่ต้องการให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะหลักที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของผู้เรียน

คำสำคัญ: หลักสูตรฐานสมรรถนะ, การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ, ศตวรรษที่ 21

* บทความวิชาการ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

¹ อาจารย์, สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, E-mail: pomchonnee21@gmail.com

---

Competency-Based Curriculum with English Language Teaching in the 21st Century *

*Pornchonnee Poomchaiya*¹

(Received: February 9, 2021; Revised: April 22, 2020; Accepted: May 3, 2020)

Abstract

Competency-Based Curriculum is the curriculum that is designed to improve essential core competencies for the life of learners in the 21st century. Learning management focuses on the behavior, action and potential of the learners. Learners do not acquire content knowledge that is few useful to learners. Learner-centered teaching and learning encourages learners to express their own abilities proficiently, to learn depends on their needs, and interests. This enables learners to have self-directed learning, to have critical thinking, teamwork and communication skills. It also enables learners to acquire the knowledge and apply to the quality of life. English plays a dominant role in the 21st century. Learners need to have English competency for communication. This leads to English language teaching as a second or foreign language in the 21st century that is the Communicative Approach: Task-Based Learning, Content-Based Instruction, and Project-Based Learning. These help learners use English in real life, develop thinking, problem solving and collaboration skills. These are consistent with Competency-Based Curriculum that requires learners to develop essential core competencies to the life of the learners.

Keywords: Competency-Based Curriculum, English Language Teaching, the 21st Century

---

* The Article form Faculty of Education, Lampang Rajabhat University

¹ Lecturer (English), Faculty of Education, Lampang Rajabhat University, E-mail: pornchonnee21@gmail.com

บทนำ

ปัจจุบัน สังคมโลกได้เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 (พ.ศ.2562-2642) ซึ่งเป็นยุคที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลายด้าน อาทิ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการศึกษา เป็นต้น สำหรับด้านการศึกษา ถือได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในการดำเนินชีวิต ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการเตรียมความพร้อมทางด้านเนื้อหาสาระวิชาหลักและพัฒนาทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งทักษะด้านการสื่อสารภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลของโลก และเป็นภาษาหลักในอาเซียนที่กำหนดใช้เป็นตัวกลางสำหรับการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับกฎบัตรอาเซียนข้อ 34 ได้บัญญัติไว้ว่า ภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน คือ ภาษาอังกฤษ (สมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, 2551: 29) โดยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ ย่อมได้รับโอกาสการทำงานที่ดีและค่าตอบแทนที่สูงกว่าบุคคลอื่น อย่างไรก็ตาม จากการทดสอบวัดความรู้ความสามารถทางด้านวิชาภาษาอังกฤษของการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน หรือ O-NET (Ordinary National Educational Test) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 363,678 คน ปีการศึกษา 2562 มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศเท่ากับ 29.20 คะแนน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2563) จากภาพรวมผลทดสอบ O-NET ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังต่ำกว่าเกณฑ์และผู้เรียนยังไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ การที่คุณภาพของผู้เรียนต่ำอาจเนื่องมาจาก หลักสูตรเน้นให้ผู้เรียนจะต้องรู้อะไร โดยจะเน้นเนื้อหาสาระ ไม่ได้มุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียนว่าผู้เรียนจะสามารถทำอะไรได้ ผู้สอนไม่ได้จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ ทักษะเจตคติและคุณลักษณะต่าง ๆ ไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ในการเรียน การทำงาน การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน สิ่งเหล่านี้ ทำให้ผู้เรียนขาดสมรรถนะต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตแห่งโลกศตวรรษที่ 21 (ทศนา แหมมณี, 2562)

สำหรับหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะของผู้เรียน คือ หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum: CBC) ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่จำเป็นในการใช้ชีวิต ยึดความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้เป็นหลัก เพื่อประกันว่า ผู้ที่จบการศึกษาในแต่ละระดับชั้น จะมีทักษะและความสามารถในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ โดยจะมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะ (Learning Competencies) ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นเกณฑ์กำหนดความสามารถต่าง ๆ ที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติในแต่ละช่วงชั้น และเน้นการวัดผลการเรียนรู้จากพฤติกรรมปฏิบัติ (Performance Assessment) ของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด จะเห็นได้ว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะหลัก

10 สมรรถนะที่สอดคล้องกับทักษะแห่งอนาคตใหม่เพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนภาษาฐานสมรรถนะ (Competency-Based Language Teaching) ถือเป็นจัดการเรียนการสอนที่ฝึกให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางภาษา และใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารจริงอย่างเป็นธรรมชาติ สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของผู้เรียน พร้อมทั้งพัฒนาสมรรถนะด้านอื่น ๆ ไปพร้อมกัน เช่น ด้านทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม ด้านทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน และด้านการทำงานแบบรวมพลังเป็นทีม และมีภาวะผู้นำ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่เกิดการเปลี่ยนแปลงและเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้วิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ปรับเปลี่ยนไปจากอดีตอย่างสิ้นเชิง ทุกคนจำเป็นต้องมีทักษะการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยหัวใจสำคัญในการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของคนรุ่นใหม่ นั่นคือ ระบบการศึกษา สำหรับแนวทางการจัดการเรียนรู้ จะต้องมุ่งเน้นและพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในยุคศตวรรษที่ 21 กล่าวคือ ระบบการเรียนการสอนจำเป็นต้องเพิ่มทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนที่จะต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาล ไปจนถึงระดับอุดมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต วิจารณ์ พานิช (2555) ได้กล่าวว่า ทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาล ไปจนถึงมหาวิทยาลัยและตลอดชีวิต คือ 3R X 7C โดย 3R ได้แก่ Reading (อ่านออก), (W) Writing (เขียนได้) และ (A) Arithmetics (คิดเลขเป็น) 7C ได้แก่ Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity and Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม) Cross-Cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ) Communications, Information, and Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ) Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร) Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้)

จะเห็นได้ว่า ทักษะที่สำคัญที่สุดในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) โดยผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง แล้วเกิดการเรียนรู้ภายในใจ ผสมผสานองค์ความรู้หลัก ทักษะเฉพาะด้าน ความเชี่ยวชาญและความรู้เท่าทันด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จทั้งในด้านการทำงาน และการดำเนินชีวิต ด้วยเหตุผลเหล่านี้ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ได้มีรูปแบบการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไป จากในอดีตที่เน้นการสอนแบบท่องจำ ครอบงำแล้วให้ผู้เรียนจดตาม ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับข้อมูลเพียงอย่างเดียว และไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เป็น

กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ “สอนน้อย เรียนมาก” (Teach Less, Learn More) โดยออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนค้นหาความรู้ ผักผ่อน เพื่อก่อให้เกิดทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูได้เปลี่ยนบทบาทจากผู้บรรยายเป็นผู้อำนวยความสะดวก และผู้เรียนได้เปลี่ยนบทบาทจากผู้รับข้อมูลฝ่ายเดียว เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิด การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน จนนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ซึ่งเป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก กล่าวคือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามความต้องการ ตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียนและเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้สอนจำเป็นต้องเพิ่มความสามารถของผู้เรียนโดยมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนนำสาระความรู้ที่ได้รับมาทำการฝึกฝนการใช้ความรู้จนเกิดเป็นทักษะ และสามารถประยุกต์ใช้ในการทำงาน การแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ในการใช้ชีวิต อันนำไปสู่การเกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน ด้วยเหตุนี้ ก่อให้เกิดความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นศักยภาพ (Potential) ภายในตัวของผู้เรียน ซึ่งเป็นความสามารถที่แฝงอยู่ในตัวบุคคล ผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลากหลายด้าน แต่อาจจะไม่ได้แสดงออกมาให้เห็นจนกว่าจะได้รับการกระตุ้น หรือการส่งเสริมจากการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน เมื่อศักยภาพเหล่านั้นได้รับการส่งเสริมและปรากฏออกมาก็จะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในด้านนั้นเพิ่มสูงขึ้น (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562) โดยมีความสามารถในการประยุกต์ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะตนในการทำงานหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จ หรือที่เรียกว่า “ความสามารถเชิงสมรรถนะ” ซึ่งการจัดการศึกษาที่มีการตอบสนองต่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะ คือ การจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ (Competency-Based Education)

การจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ (Competency-Based Education) เกิดจากความพยายามในการแก้ไขปัญหาความด้อยคุณภาพของผู้เรียนที่อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งพบว่าผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหาสาระจำนวนมากเพื่อจดจำและนำไปสอบให้ผ่าน แต่ไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยไม่มีความสามารถ ความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริง (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562) จากปัญหาด้อยคุณภาพของผู้เรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมพื้นฐาน (Ordinary National Education Test) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2562 พบว่า คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ นอกจากนี้ ผลการประเมิน PISA (Programmed for International Student Assessment) 2018 แสดงให้เห็นว่า คุณภาพของผู้เรียนไทยยังไม่ได้มาตรฐานสากล และคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย โดยไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับในห้องเรียนไปประยุกต์ใช้ในการใช้ชีวิต ส่งผลให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถต่ำในการแข่งขันกับนานาประเทศ รวมทั้งขาดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อันเป็นทักษะที่

สำคัญต่อการดำรงชีวิตในโลกแห่งปัจจุบันและอนาคต จากปัญหาเหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อให้การจัดการศึกษา จำเป็นต้องเปลี่ยนจุดเน้นจากฐานเนื้อหา (Content-Based) ไปสู่ฐานสมรรถนะ (Competency-Based)

หากกล่าวถึงคำว่า “สมรรถนะ” จุดเริ่มต้นการพัฒนาสมรรถนะนั้นมาจาก David C. McClelland ศาสตราจารย์ด้านจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัย Harvard ที่ได้เขียนบทความและได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร นักจิตวิทยา เรื่อง Testing for Competence Rather Than for Intelligence แนวคิดเรื่องสมรรถนะนั้น ได้มีการอธิบายด้วยโมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) ว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลเปรียบได้กับภูเขาน้ำแข็ง ส่วนที่เห็นได้ง่ายและพัฒนาได้นั้น คือส่วนที่อยู่ลอยน้ำ ได้แก่ ความรู้ และทักษะต่างๆ ที่บุคคลมีอยู่ เช่น ทักษะการพูด ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการวางแผน เป็นต้น สิ่งที่ยากจะมองเห็นได้ยาก อยู่ใต้น้ำนั้น เป็นส่วนที่พัฒนาได้ยาก ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจ อุปนิสัย ทัศนคติภายใน และบทบาทต่อสังคม ดังนั้น สมรรถนะ จึงหมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกถึงความสามารถโดยนำความรู้ ผูกพันทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ เฉพาะตน มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน แก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตจนประสบความสำเร็จ หรือบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ย่อมมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดองค์ประกอบสำคัญของสมรรถนะ 7 ประการ คือ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะ (Skill) 3) คุณลักษณะ/เจตคติ (Attitude) 4) การประยุกต์ใช้ (Application) 5) การกระทำ/การปฏิบัติ (Performance) 6) งานและสถานการณ์ต่างๆ (Tasks/Jobs/Situations) 7) ผลสำเร็จ (Success) ตามเกณฑ์ที่กำหนด (Performance Criteria) จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบสำคัญ 7 ประการนั้น จะส่งเสริมให้บุคคลนั้นเป็นคนที่มีความสามารถเชิงสมรรถนะ กล่าวคือ สมรรถนะจะเกิดขึ้นในตัวบุคคลเมื่อบุคคลนั้นสามารถนำความรู้ ความสามารถ ทักษะที่ได้ฝึกฝนและเจตคติ หรือคุณลักษณะต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน การแก้ปัญหาจนเกิดความชำนาญ ทำให้สามารถปฏิบัติงาน จนประสบความสำเร็จในระดับใดระดับหนึ่งตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนั้น การจัดการศึกษาฐานสมรรถนะจึงเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนแสดงความสามารถที่ตนเองพึงปฏิบัติได้อย่างแท้จริง ซึ่งมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นในการใช้ชีวิต สอดคล้องกับแนวคิดของ McClelland (1973) ที่กล่าวว่า สมรรถนะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการทำงานที่ดีกว่าเชาว์ปัญญา (Intelligence) ผู้เรียนที่เรียนเก่ง อาจไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานเสมอไป แต่ผู้ที่ทำงานเก่ง มักประสบความสำเร็จสูงในการทำงาน เนื่องจากสามารถประยุกต์ใช้หลักการ วิธีการ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมีอยู่ให้เกิดประโยชน์ในงานที่ทำ

หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) การศึกษาฐานสมรรถนะ คือ การจัดการศึกษาด้วยระบบหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) การจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ (Competency-Based Instruction) และการวัดและการประเมินผลฐานสมรรถนะ (Competency-Based Assessment) ซึ่งหลักสูตรฐานสมรรถนะนั้น เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ยึดความสามารถของผู้เรียนที่พึงปฏิบัติได้เป็นหลัก

หลักสูตรฐานสมรรถนะ ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะหลักที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 โดยกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะ (Learning Competencies) สำหรับผู้เรียนในช่วงวัยหรือช่วงชั้นต่าง ๆ ให้แก่ผู้สอนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและสถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้ได้ตามความต้องการ ตามวิถีชีวิตของผู้เรียนและตามบริบทได้มากขึ้น ซึ่งมีกรอบสมรรถนะหลักของหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นเกณฑ์กลาง เพื่อใช้ในการเทียบเคียงในการออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาที่หลากหลาย (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562)

หลักสูตรจะกำหนดมาตรฐานสมรรถนะ (Competency Standards) ขึ้นเป็นสมรรถนะขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ สมรรถนะมีความสำคัญและประโยชน์ต่อชีวิต จึงต้องมีการพัฒนากรอบสมรรถนะเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่จำเป็นในชีวิต ในปี พ.ศ.2561 คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อทำโครงการวิจัยและพัฒนากรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนากรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนซึ่งเป็นสมรรถนะของผู้เรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้เห็นกรอบสมรรถนะในภาพรวมปลายทาง และใช้กรอบดังกล่าวเป็นหลักในการนำสู่กรอบสมรรถนะหลักระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.1 - ป.3) ซึ่งมีความสำคัญเร่งด่วนที่ต้องปรับเปลี่ยนก่อนระดับชั้นอื่น ๆ การดำเนินการข้างต้นก่อให้เกิดกรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 10 สมรรถนะ ได้แก่ 1) ด้านภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 2) ด้านคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน 3) ด้านกระบวนการสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ 4) ด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 5) ด้านทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน 6) ด้านอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ 7) ด้านทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม 8) ด้านการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล 9) ด้านการทำงานแบบรวมพลังเป็นทีม และมีภาวะผู้นำ และ 10) ด้านการเป็นพลเมืองตื่นรู้และมีจิตสำนึกสากล ซึ่งสมรรถนะทั้ง 10 ประการนั้นเป็นสมรรถนะหลักที่เด็กไทยจะต้องได้รับการพัฒนาในช่วงเวลา 12 ปี ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 โดยสมรรถนะหลักทั้ง 10 สมรรถนะ ต่างเกี่ยวพันกัน ส่งผลร่วมกันทำให้ผู้เรียนเป็นคนไทยที่มีลักษณะที่พึงประสงค์ 4 ประการ คือ 1) คนไทยฉลาดรู้ (Literate Thais) 2) อยู่ดีมีสุข (Happy Thais) 3) คนไทยสามารถสูง (Smart Thais) และ 4) พลเมืองไทยใส่ใจสังคม (Active Thai Citizens) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) จะเห็นได้ว่า จุดเด่นของหลักสูตรฐานสมรรถนะ คือมีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเป้าหมายไปที่การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่จำเป็นในการใช้ชีวิต

การจัดการเรียนการสอนภาษาฐานสมรรถนะ (Competency-Based Language Teaching)
ในการจัดการเรียนการสอนภาษาฐานสมรรถนะนั้น เป็นการนำแนวคิดการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะด้านการใช้ภาษา การจัดการเรียนการสอนนี้เป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงปลายศตวรรษที่ 20

(ค.ศ.1990) ซึ่งผู้ลี้ภัยที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลสหรัฐอเมริกาจำเป็นต้องเข้าร่วมแผนการเสริมสร้างสมรรถนะ (Competency-Based Program) ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศจนนำไปสู่ความเชี่ยวชาญทางภาษา ตามความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อการทำงานในสังคมที่ได้อาศัยอยู่ (Grognet & Crandall, 1982: 3) ในส่วนของทฤษฎีทางภาษาและทฤษฎีการเรียนรู้นั้น อาศัยแนวคิดเกี่ยวกับภาษาว่าภาษามีหน้าที่ในการสื่อความหมาย ผู้เรียนจะฝึกใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารตามหน้าที่ต่างๆ ที่ผู้เรียนต้องการ และอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับภาษาเชิงปฏิสัมพันธ์ โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางภาษา และใช้ภาษาในสถานการณ์จริง หลักสูตรได้ถูกออกแบบให้พัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ภาษา มิใช่มุ่งเป้าหมายไปที่การเรียนรู้รูปแบบภาษาเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนจะได้รับการประเมินความสามารถตามสภาพจริง จากสิ่งที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (Docking, 1994: 16) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ จะเชื่อมโยงกับภาระงานจริง เพื่อฝึกการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน สำหรับบทบาทของผู้สอน ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวก ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ และให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถตนเอง ในขณะที่ผู้เรียนจะเป็นผู้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และให้เวลาผู้เรียนแต่ละคนเพียงพอที่จะปฏิบัติภาระงานหนึ่ง ๆ ให้สำเร็จก่อนที่จะไปสู่ภาระงานต่อไป ตามความสามารถของตน สำหรับขั้นตอนการสอน จะเริ่มต้นจากการประเมินระดับความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษปัจจุบันของผู้เรียน จากนั้น ผู้สอนแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามความสามารถทางภาษาอังกฤษและความต้องการของผู้เรียน โดยขั้นตอนการสอนแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ในขั้นตอนที่ 1 และ 2 ประกอบด้วย 12 สมรรถนะหลักที่เกี่ยวกับการพัฒนาด้านภาษาอังกฤษ และในขั้นตอนที่ 3 ผู้เรียนถูกแบ่งกลุ่มตามความต้องการและความสามารถทางภาษาของตนเอง (Richards & Rodgers, 2001) กล่าวได้ว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาฐานสมรรถนะ เป็นการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ ที่ฝึกให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางภาษา เพื่อให้เกิดสมรรถนะด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์จริง

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (English Language Teaching) สำหรับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยปัจจุบันนี้ มีเป้าหมายหลักเพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาฐานสมรรถนะและสมรรถนะหลักด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ในขณะเดียวกันยังส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะหลักอื่น ๆ ไปพร้อมกับการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ได้แก่ สมรรถนะด้านทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม ที่ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิด สามารถวิเคราะห์ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองจนสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ สมรรถนะด้านทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน และสมรรถนะด้านการทำงานแบบรวมพลังเป็นทีม และมีภาวะผู้นำ ที่มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน รับผิดชอบหน้าที่

ที่ตนเองได้รับ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักการปรับตัว รับผิดชอบต่อความคิดเห็น เพื่อให้เรียนรู้และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ดังนั้น การที่เด็กไทยจะมีสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ได้ดี ครูผู้สอนควรพึงตระหนักถึงการจัดการเรียนการสอนและวางรากฐานที่ดีทางด้านภาษาอังกฤษ จึงกล่าวได้ว่า แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 นั้น มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริง พร้อมทั้งส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด การแก้ปัญหา ตลอดจนการเรียนรู้ด้วยตนเองและการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น ได้แก่ การสอนแบบมุ่งปฏิบัติงาน (Task-Based Learning) การสอนภาษาโดยใช้เนื้อหาเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ภาษา (Content-Based Instruction) และการเรียนแบบโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรฐานสมรรถนะที่ต้องการให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะหลักที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนในการใช้ชีวิตประจำวัน

การสอนแบบมุ่งปฏิบัติงาน (Task-Based Learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาผ่านการทำงานที่ได้รับมอบหมาย โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และสามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนจะอธิบายขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้ผู้เรียนทราบและเตรียมพร้อมสำหรับการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ผู้เรียนจะต้องแสดงผลลัพธ์ที่ได้ออกมาเป็นรูปแบบภาษาที่ใช้สื่อสารในสถานการณ์จริงผ่านทักษะภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะ (Willis, 1996) นอกจากนี้ ในการมอบหมายภาระงานสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ทักษะความคิดขั้นสูง เพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่มีความแปลกใหม่ และฝึกการแก้ปัญหาระหว่างปฏิบัติงาน รวมถึงการปฏิสัมพันธ์ทางภาษาระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และผู้สอนกับผู้เรียน (พะเยา นุเสน, 2562) สำหรับการสอนแบบมุ่งปฏิบัติงานต้องมีการกำหนดองค์ประกอบของงานเพื่อที่จะส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียน Nunan (1989) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของงานประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) จุดมุ่งหมาย คือ การกำหนดเป้าหมายให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จ 2) ตัวป้อนทางภาษา คือ สิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาได้อย่างบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตัวป้อนทางภาษาควรเป็นแหล่งข้อมูลที่อยู่รอบตัวผู้เรียนในชีวิตประจำวัน เช่น จดหมายต่าง ๆ แผ่นพับ แผนที่ เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนฝึกใช้ภาษาใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันของผู้เรียนมากที่สุด 3) กิจกรรม คือ สิ่งที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ภาษาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ตามสถานการณ์ที่ใช้ภาษาในชีวิตจริง กิจกรรมที่เป็นงานมอบหมายให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ Prabhu (1987) ได้แบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 รูปแบบ คือ (1) กิจกรรมช่องว่างของข้อมูล (Information-gap activity) (2) กิจกรรมช่องว่างของการให้เหตุผล (Reasoning-gap activity) (3) กิจกรรมช่องว่างการให้ทัศนะ (Opinion-gap activity) 4) บทบาทของผู้สอน มี 4 บทบาท คือ ผู้วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนผู้วางแผน ผู้จัดการและเป็นผู้มอบหมายภาระงานต่างๆ (Wajnrub, 1992 และ Parrott, 1993) 5) บทบาทของผู้เรียน

Nunan (1989) ได้กำหนดบทบาทของผู้เรียน คือ เป็นผู้ปฏิสัมพันธ์ทางภาษา และสามารถเป็นผู้ให้และรับข้อมูลทางภาษา 6) การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน คือ การจัดสภาพและบรรยากาศในห้องเรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ในส่วนของขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนภาษาที่เน้นภาระงาน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน (Willis, 1996) คือ 1) ขั้นก่อนปฏิบัติงาน (Pre-Task) เป็นขั้นเตรียมความพร้อมและความเข้าใจของผู้เรียนก่อนการปฏิบัติงาน ผู้สอนจะชี้แจงวัตถุประสงค์ชี้แจงรายละเอียดและอธิบายขั้นตอนในการปฏิบัติงาน รวมถึงเน้นย้ำคำ วลี และที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานให้ผู้เรียนทราบ 2) ขั้นปฏิบัติงาน (Task Cycle) เป็นขั้นที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นคู่หรือเป็นกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย โดยมีครูเป็นผู้สังเกตการณ์ จากนั้น รายงานหรือนำเสนอจากการปฏิบัติงานต่อชั้นเรียน 3) ขั้นมุ่งเน้นภาษา (Language Focus) เป็นขั้นที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินผลงานตนเอง วิเคราะห์รูปแบบภาษาที่ผิดพลาดและตรวจสอบการใช้ภาษาที่ถูกต้อง โดยมีผู้สอนให้คำแนะนำและความช่วยเหลือ จากนั้น ผู้เรียนฝึกใช้รูปแบบทางภาษาอีกครั้ง

แนวการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ ในปัจจุบันจะเป็นแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่ได้รับความนิยม โดยฝึกให้ผู้เรียนใช้ภาษาให้ถูกต้องตามหน้าที่ (Functions) ในสถานการณ์ที่ครูจำลองให้เหมือนชีวิตประจำวันให้มากที่สุด อย่างไรก็ตาม แนวการสอนเพื่อการสื่อสารช่วยให้ผู้เรียนสื่อสารได้ในระดับพื้นฐานเท่านั้น แต่การสอนแนวนี้ยังไม่สามารถเตรียมความพร้อมทางด้านภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ (Academic English) ด้วยเหตุนี้ จึงควรเริ่มสอนภาษาอังกฤษเชิงวิชาการตั้งแต่วัยมัธยมศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนให้มีความพร้อมในการใช้ภาษาอังกฤษในการศึกษาหาความรู้ต่อไป นำไปสู่การสอนภาษาโดยใช้เนื้อหาเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ภาษา (Content-Based Instruction) Brinton, Snow, and Wesche (1989, อ้างถึงใน Snow and Brinton, 1997) ให้คำอธิบายเกี่ยวกับการสอนภาษาโดยใช้เนื้อหาเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ภาษา ว่าเป็นการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหา เป็นการสอนโดยประสานเนื้อหาเข้ากับวัตถุประสงค์ของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการศึกษาเนื้อหาพร้อมกับพัฒนาภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ นอกจากนี้ ผู้สอนจำเป็นต้องฝึกทักษะการเรียนรู้ (Study skills) แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้นำไปใช้ในการศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตลอดจนการแก้ปัญหาในระหว่างการทำกิจกรรม ซึ่งเป็นการเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการใช้ภาษาอังกฤษเชิงวิชาการในการศึกษาหาความรู้ต่อไปในอนาคต สำหรับหลักสำคัญในการจัดกิจกรรมการสอน คือ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สอดคล้องกับรัฐพล ศรีชัยวงศ์และจารุณี มณีกุล (2560) ที่กล่าวว่า ลักษณะกิจกรรมจะเน้นความสำคัญของผู้เรียนผ่านกิจกรรมความร่วมมือและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษและพัฒนาทักษะความคิดของผู้เรียน Grabe and Stoller (1997) ได้เสนอแนวคิด Six-T's Approach เพื่อวางแผนการจัดการเรียนการสอน

ดังต่อไปนี้ 1) คำโครงเรื่อง (Theme) เป็นคำโครงเรื่องที่เป็นไปตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียน 2) เนื้อหา (Texts) หรือสื่อต่าง ๆ ที่มาจากสื่อของจริงที่ประกอบการสอน ควรมีความยากง่ายทั้งในด้านคำศัพท์และโครงสร้างทางภาษา เพื่อให้เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน 3) หัวเรื่อง (Topics) หัวเรื่องหรือเรื่องรายย่อย ๆ ควรมีความสัมพันธ์สอดคล้องเป็นคำโครงเรื่องเดียวกัน 4) การเชื่อมโยงเนื้อหา (Threads) เป็นการเชื่อมโยงเนื้อหาแต่ละเรื่องให้สอดคล้องกัน 5) งาน (Tasks) เป็นงานและกิจกรรมที่จัดขึ้นจากการที่ผู้สอนวิเคราะห์เนื้อหาโดยกิจกรรมควรมีความสัมพันธ์และเสริมกัน 6) การถ่ายโอน (Transitions) ลักษณะการถ่ายโอนมี 2 ลักษณะ คือ การเปลี่ยนหัวเรื่องย่อยใหม่ และการเปลี่ยนการมอบหมายภาระงานให้แก่ผู้เรียน จากขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนของแนวการสอนภาษาโดยใช้เนื้อหาเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ภาษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาเมื่ออยู่ในสถานการณ์จริง โดยใช้เนื้อหา นำไปสู่การเรียนรู้ภาษา ใช้ทักษะภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมในด้านวิชาการ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนทำงานเป็นคู่หรือเป็นกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อภิปราย แสดงความคิดเห็น ร่วมกันคิด และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

นอกจากนี้ การเรียนแบบโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) ถือเป็นอีกวิธีสอนที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการคิด การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมถึงการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่สำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 การเรียนแบบโครงงานเป็นฐาน ได้เริ่มต้นมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา ช่วงศตวรรษที่ 19-20 เป็นความคิดริเริ่มของ William Heard Kilpatrick นักการศึกษาอเมริกันซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของ John Dewey ที่เน้นการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนปรับเปลี่ยนเป็นเน้นการปฏิบัติจริงของผู้เรียน จัดกิจกรรมในลักษณะที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ แก้ปัญหาด้วยตนเอง ปฏิบัติจริง ฝึกคิด ฝึกลงมือทำ และฝึกทักษะการเสาะแสวงหาความรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลอย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนคิดเป็นและแก้ปัญหาเป็น การเรียนแบบโครงงานเป็นฐานที่ดี จะกระตุ้นผู้เรียนให้มีการค้นคว้าอย่างกระตือรือร้นและใช้ทักษะการคิดขั้นสูง นอกจากนี้ Wicks (2000) กล่าวว่า โครงงานช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือ โดยได้เห็นรูปแบบของการใช้ภาษาที่หลากหลายระหว่างการทำโครงงาน ซึ่งการเรียนแบบโครงงานเป็นฐาน แสดงให้เห็นว่า สามารถช่วยให้ผู้เรียนใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริงได้ การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้โครงงานนั้นมีขั้นตอนหลักที่สำคัญ 3 ขั้นตอน (Fried-Booth, 1986; Ribe and Vidal, 1993; Kessler, 1992: 14) ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นตอนการวางแผนการทำงาน (Launching the Project) เป็นขั้นตอนพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน ในขั้นนี้ผู้เรียนทำการแบ่งกลุ่มและเลือกหัวข้อโครงงานจากปัญหาหรือข้อสงสัยที่ตนเองสนใจ จากนั้นระดมความคิดวางแผนการดำเนินงาน โดยการเขียนโครงร่างของโครงงาน ผู้สอนมีหน้าที่แนะนำ

ให้คำปรึกษา และตั้งคำถามชี้แนะ (Diving Questions) เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดและแก้ไขปัญหา และนำไปสู่การวางแผนได้ถูกต้องและรัดกุม ขั้นที่ 2 ขั้นการลงมือปฏิบัติ (Scaffolding and Managing the Project) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะดำเนินงานตามโครงร่างของโครงการที่วางไว้ ในรายวิชาภาษาอังกฤษการดำเนินงานได้แก่ การสัมภาษณ์ การสำรวจ การบันทึกเทป การขอข้อมูล และการจดบันทึก เป็นต้น ในกรณีนี้ ผู้เรียนจะมีโอกาสบูรณาการการใช้ทักษะภาษาอังกฤษครบทั้ง 4 ทักษะ จากนั้น ผู้เรียนจะต้องดำเนินการเขียนรายงานผลของกลุ่มที่ได้จากการรวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลในรูปแบบบันทึก (Weekly Report) ว่าได้อะไรใหม่จากแหล่งใดบ้าง และแก้ไขปัญหาที่พบระหว่างการทำงานอย่างไรเป็นภาษาอังกฤษ ขั้นที่ 3 ขั้นการนำเสนอข้อมูล และการให้ข้อมูลแบบย้อนกลับ (Assessing and Presenting the Project) เป็นขั้นตอนที่นำเสนอผลงาน ทักษะที่เน้นในขั้นนี้ คือทักษะการพูดและการเขียนภาษาอังกฤษรวมทั้งการฝึกทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องทำการสรุป วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ติชมแล้วมานำเสนอหน้าชั้นเรียน อีกทั้งผู้เรียนจะได้รับข้อเสนอแนะ คำแนะนำจากผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขผลงานต่อไป จากขั้นตอนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้โครงงานนั้นสามารถสรุปได้ว่า ทุกขั้นตอนผู้เรียนมีโอกาสฝึกใช้ทักษะภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะ พร้อมทั้งช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิด การแก้ปัญหา และผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ได้รับมอบหมาย ส่งผลให้เกิดทักษะการทำงานกลุ่ม (นิธิดา อธิภัทรนันท์และธนัญญา กุลจลา, 2562)

บทสรุป

แนวทางสำหรับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 นั้น ระบบการเรียนการสอนจำเป็นต้องเพิ่มทักษะต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนที่จะต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้เรียนจะต้องเป็นคนที่สามารถในการเรียนรู้ สามารถศึกษาหาความรู้เพื่อให้เห็นศักยภาพของตนเอง และเป็นที่ยอมรับในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรฐานสมรรถนะที่ช่วยพัฒนาสมรรถนะหลักที่สำคัญต่อการใช้ชีวิต การทำงาน และเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ โดยหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นหลักสูตรที่ให้ความสำคัญกับพฤติกรรม การกระทำ การปฏิบัติของผู้เรียนเป็นหลัก ส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนได้แสดงความสามารถ ตามความสนใจ และความถนัดของตนเอง จนผู้เรียนมีความสามารถในด้านนั้นเพิ่มสูงขึ้น ผู้เรียนจะต้องสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะต่าง ๆ ในการใช้ชีวิตจนประสบความสำเร็จ ก่อให้เกิด “สมรรถนะ” โดยยึดกรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียน 10 สมรรถนะ ที่ทำให้เด็กไทยมีคุณลักษณะ 4 ประการ คือ คนไทยฉลาดรู้ (Literate Thais) คนไทยอยู่ดีมีสุข (Happy Thais) คนไทยสามารถสูง (Smart Thais) และพลเมืองไทยใส่ใจสังคม (Active Thai Citizens) ในส่วนของภาษาอังกฤษถือว่ามีค่าสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษผู้เรียนจำเป็นต้องมีสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษ

เพื่อการสื่อสาร แสวงหาความรู้ วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารในการศึกษา หรือการประกอบอาชีพ พร้อมทั้งสามารถพัฒนาสมรรถนะหลักในด้านอื่น ๆ ไปพร้อมกัน เช่น สมรรถนะด้านทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน ด้านทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม และด้านการทำงานแบบรวมพลังเป็นทีม และมีภาวะผู้นำ จะเห็นได้ว่า แนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 นั้น สอดคล้องกับหลักสูตรฐานสมรรถนะและการจัดการเรียนการสอนภาษาฐานสมรรถนะ ที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์จริง ไม่เน้นการท่องจำเกี่ยวกับหลักการการใช้ภาษา หรือโครงสร้างไวยากรณ์ ที่มีเนื้อหาจำนวนมาก กิจกรรมการเรียนรู้จึงเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงศักยภาพของตนเอง ฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการลงมือทำหรือปฏิบัติด้วยตนเอง พัฒนาการคิดวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา ค้นคว้าหาคำตอบในระหว่างทำกิจกรรมการฝึกทักษะทางภาษา สามารถฝึกใช้ภาษาอังกฤษอย่างเป็นธรรมชาติ ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ช่วยพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันในกลุ่ม เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองและนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) อันเป็นทักษะที่สำคัญและเป็นประโยชน์ยิ่งแก่ผู้เรียนในการดำรงชีวิตแห่งยุคศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562). *รายงานพันธกิจด้านการปฏิรูปการศึกษา ผ่านหลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ (A Commission Report on Education Reform Through Competency-Based Curriculum & Instruction)*. กรุงเทพฯ: เอกสารสำเนา.
- ทิตนา แจมมณี. (2562). *10 สมรรถนะหลัก ปั่นเด็กไทยฉลาดรู้ อยู่ดีมีสุข มีความสามารถสูงและใส่ใจสังคม*.
- นิธิดา อธิภัทรนันท์ และชญัญญา กุลจลา. (2561). การใช้การเรียนแบบโครงงานเป็นฐานเพื่อเพิ่มพูนทักษะการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษ และทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 11(3), 1544-1556.
- พะเยา นุเสน. (2562). การใช้การสอนมุ่งงานปฏิบัติเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน และเขียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*, 1(1), 2-16.
- รัฐพล ศรีชัยวงศ์ และจารุณี มณีกุล. (2560). การพัฒนาบทเรียนตามแนวการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษและความรู้ท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 19(3), 253-266.
- สมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. (2551). *กฎบัตรสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้*. สืบค้นเมื่อ 2 มกราคม 2564, จาก http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/asean/files/Charter_TH+EN.pdf
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2563). *สรุปผลการทดสอบทางการศึกษา*

- ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562. สืบค้นเมื่อ 2 มกราคม 2564, จาก http://www.newonetestresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/PDF/SummaryONETM6_2562.pdf
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). รายงานวิจัย “โครงการวิจัยเพื่อพัฒนากรอบสมรรถนะผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น”. คณะอนุกรรมการด้านการเรียนการสอน คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา, กรุงเทพฯ : อัดสำเนา.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- Docking, R. (1994). *Competency-based curricula – the big picture*. Prospect 9(2): 15.
- Fried-Booth, D. (1986). *Project work*. Oxford: Oxford University Press.
- Garb, William and Stoller, Fredrica L. (1997). Content-based instruction: Research foundation. *The content-based classroom perspective on integrating language and content*. New York: Addison Wesley Longman Publishing Company.
- Grognet, A. G., & Crandall, J. (1982). *Competency-bases curricula in adult ESL*. ERIC/CLL New Bulletin 6: 3-4.
- Kessler, C. (1992). *Cooperative language learning: A teacher's resource book*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall Regents.
- McClelland, D.C. (1973). Testing for competence rather than for intelligence. *American Psychologist*. 28(1), 1-14.
- Nunan, D. (1989). *Designing tasks for the communicative classroom*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Parrott, M. (1993). *Tasks for language teacher*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Prabhu, N.S. (1987). *Second language pedagogy*. Oxford: Oxford University Press.
- Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2001). *Approaches and Methods in Language Teaching*. New York, NY: Cambridge University Press.
- Ribe, R and Vidal, N. (1993). *Project work step by step*. Oxford: Oxford University Press.
- Snow, M.A. and Brinton, D.M. (1997). *Content-based classroom perspective on integrating language and content*. London: Longman.
- Wajnrub, R. (1992). *Classroom observation tasks*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Wicks, M. (2000). *Imaginative projects: A resource book of project work for young students*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Willis, J. (1996). *A frame for task-based learning*. Harlow Longman.

*****